

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPLATA :

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnieniem i w agencjach . . .	2,65 "
Na poczcie, już z odnośnieniem . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na poczcie, już z odnośnieniem . . .	8,67 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej. — — —

OGŁOSZENIA :

na 4 s ronie 6 łm. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — się nie gwarantuje. — — —
Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Sobota: Jacka Wyzn.
Niedziela: 18 po Świątk. Firmina

CHOJNICE, niedziela dnia 18. sierpnia 1929 r.

Słońca wschód 4.46 zachód 19.21
Księżycy wschód 18.44 zach. 0.45

Pasożyt

Znaną jest roślina, która żywi się tylko kosztem innych, a zwie się ją pasożytem. Taki pasożyt osłabia roślinę, na której się zagnieździ i nie pozwala jej się należycie rozwinąć, gdyż wyrosły pasożyt kradnie, zabiera pożywienie, które główne drzewo z ziemi dla siebie wyciąga. Wskutek tego bardzo często daje się zauważyć, że drzewo głównie jest nikłe i wątłe, ale natomiast pasożyt na drzewie wyrosły jest bujny i pełen życia.

Takim pasożytem, wyrosłym na ciele naszego narodu, są żydzi. Wiadomo, iż trudnią się tylko pośrednictwem i przy pomocy szachrajstw i różnych nieuczciwych sposobów, nietylko wygodnie i dostanio żyją, ale bardzo często dochodzą nawet do wielkich majątków. Pasożyt ten, w ostatnich czasach zaczyna się na naszym ciele narodowym, w naszym państwie polskim, coraz bardziej tuczyć, nabiera pewności siebie — a to wszystko dzieje się z krzywdą naszego społeczeństwa. Znałe są wypadki, że gdy pasożyty zanadto się rozwiną, to wówczas główna roślina marnieje i ginie.

Podobnie dzieje się i w społeczeństwie.

Ponieważ zaś naród polski chce żyć i rozwijać się, przeto musi wystąpić z całą energią i siłą, na jaką go tylko stać, ażeby przed pasożytem, który te soki żywotne dla siebie chce zabrać, mógł się obronić. Powiedzmy sobie szczerze i otwarcie, że liczba żydów, żyjących w naszym państwie jest za duża, byśmy spokojnie na dalszy ich rozwój patrzeć mieli. Niebezpieczeństwo, zagrażające nam ze strony żydostwa, jest bardzo duże. W żydowskim piśmie „Nasz Przegląd“, w artykule „Rzeczywistość żydowska“, w numerze 217 z dnia 9 sierpnia b. r. czytamy:

„Przyrost naturalny żydów w Polsce wynosi około 40 000 dusz rocznie“.

W dalszym ciągu dowiadujemy się, że emigracja żydów w ostatnich czasach całkowicie ustąpiła, a zresztą żydzi otwarcie mówią, że nie mają wcale zamiaru nigdzie wyjeżdżać, ale chcą urządzić się na naszej ziemi, tak, jak we własnym państwie. Dążenie ich do utworzenia państwa w Palestynie ma tylko ten cel, by przy pomocy Palestyny i stosunków, jakie mają wśród państw, wywalczyć jak największe prawa dla siebie w tych państwach, gdzie masowo osiedli. Z powyższego widzimy, że żydów wskutek tego u nas nietylko nie ubywa, ale przez przyrost naturalny z roku na rok liczba ich się powiększa, a powiększa się także jeszcze przez dopływ żydostwa ze Wschodu. Za obecnych rządów 600 tysięcy żydów dostało w Polsce prawo obywatelstwa.

P. Aleksander Świętochowski, pisząc o kwestji żydowskiej w Polsce, nadmienia, iż dążeniem ich jest stać się

„współwłaścicielami ziemi polskiej równoprawnionymi z jej ludnością rdzenną, że chcą współrządzić Polską jako odrębny naród stanowiąc jednocześnie własne samorządne państwo w państwie polskim“.

I te właśnie dążenia żydów muszą się spotkać ze zdecydowaną postawą całego społeczeństwa. Bo walki klasowe, jak np. socjaliści, działają przeciw na ich porządek. Osłabiają żydzi nasz front walki przez używanie nietylko ludzi, ale i przez pisma sobie oddane. Wiemy także, że wielka część pism w polskim języku i przez Polaków wydawana, stoi na usługach żydowskich.

Zrozumieć nam przeto trzeba, że w walce z żydostwem wygramy, ale by zwycięstwo przy-

Czego chcą Socjaliści?

Ewakuacji bezwarunkowej czy z zabezpieczeniem granic Polski?

Niemcy chcą usunięcia okupacji Nadrenji. Za razem nie chcą dać wzajemian innych rękami bezpieczeństwa, z tej prostej przyczyny, że wcale im na tem nie zależy, aby bezpieczeństwo było większe, lecz na tem, by było mniejsze, a przez to możliwości odwetu większe. To ich stanowisko jest jasne i zrozumiałe.

Natomiast mniej zrozumiałe jest w państwach które musiały bronić się przeciw Niemcom w wojnie światowej i poniosły olbrzymie ofiary, stanowisko tych grup, które gardzą za usunięciem okupacji Nadrenji, natychmiastowem i bezwarunkowem. Czy im także zależy na zwiększeniu możliwości odwetu? Na czele tego ruchu idą, jak zwykle, socjaliści 2-jej Międzynarodówki we wszystkich krajach, którzy obecnie w r. 1929 zapewniają, że odwetu nie będzie z równą pewnością siebie i z równą... słusnością, jak przed laty 15-tu w r. 1914, zapewniali, że nie dopuszczą do wybuchu wojny.

Trzeba stwierdzić, że rzeczywiście w tej sprawie, jak już nieraz w innych podobnych, socjaliści 2-jej Międzynarodówki są... solidarni z socjalistami niemieckimi, którzy natomiast w sprawie rewizji Traktatu Wersalskiego, a rewizji granic w szczególności, są bardziej solidarni z... nacjonalistami niemieckimi niż z socjalistami innych krajów.

Skoro p. Ramasay Macdonald i p. Henderson w Rządzie Brytyjskim postanawiają nie czynić zbytnich kłopotów w sprawie Nadrenji swemu towarzyszy z 2-jej Międzynarodówki p. Muellorowi jako Kancelarzowi Rzeszy, skoro p. Blum, przewodca socjalistów francuskich podejmuje 16-go i 17-go lipca b. r. w Izbie Deputowanych atak na Rząd o ewakuację Nadrenji bez żadnych rękami bezpieczeństwa, co prawda odparty stanowczo przez Rząd w mowie p. Briand'a i przez większość Izby w głosowaniu, nasi socjaliści... wtórują.

Nazajutrz po wiadomościach o interpelacji p. Bluma czytało się w „Robotniku“ z 19-go lipca b. r. na naczelnym miejscu:

„— Mamy nadzieję, że wszelkie próby przeciwdziałania ewakuacji zostały już przez Rząd Polski poniecane i że na konferencji zajmiemy stanowisko zgodne i z interesami Rzplitej i z panującymi dziś nastrojami międzynarodowemi, stanowisko likwidacji skutków wojny.“

Za kilka dni będziemy świadkami dalszej rewizji Traktatu Wersalskiego. Nazwijmy rzeczy po

spieszyc, musimy nietylko bronić się przed żydami samymi, ale także przed tak zwanymi popularnie „wojtkami żydowskimi“. Wiemy, że są tacy, którzy żydom w sabat mają ochotę świeczki zapalać, — niech to robią — ale nie pozwólmy, by tacy osłabiali naszą spoiłość wewnętrzną i wywoływali zamieszanie w szeregach, które muszą być karne i zwarte, idąc do zwycięstwa.

Żydów w Polsce za wiele. Duża część żydostwa kraj nasz opuścić musi. Te prawdę żydzi zrozumieć muszą i rozumieją, o ile tylko i nasze społeczeństwo uswiadomi sobie niebezpieczeństwo, grożące nam ze strony żydów.

W walce z żydostwem nie kierujemy się jakąś nienawiścią do nich, czy używaniem w walce środków brutalnych, lecz miłością i troską o los swoich najbliższych. Niech hasło „Swoją do Swego i po Swoje“ nie będzie pustym dźwiękiem, ale niech się stanie czynem.

Żydzi wówczas wyjdą, bo wyjechać muszą, a my z muzyką ku granicy odprowadzić ich możemy, dając im na drogę do pomocy tych, co obecnie z nimi trzymają.

J. M.

imienu: rewizja Traktatu czyni postępy. I to rewizja, będąca owocem wzajemnych ustępstw zwycięzców i zwyciężonych.

W naszym interesie leży, aby rewizja ta zatrzymała się przed sprawą rewizji granic. Jak dotąd, tylko część społeczeństwa niemieckiego myśli o tem poważnie. Zagranicą wszędzie doskonale wiedzą, że Polska na żadną rewizję granic nie zgadza się i że niema w Polsce żadnego odłamu opinii publicznej, któryby na taką rzecz poszedł.

Nie przeszkadzając tedy państwu zachodnim w rozstrzygnięciu zagadnienia likwidacji skutków wojny, tka jak one je rozumieją, nie narażając się na zarzut, niestety dość często nam stawiany, że Polska jest zawadą w pracy nad pacyfikacją Europy, raz jeszcze mocno postawmy sprawę nienaruszalności naszych granic i stwórzmy wobec całego świata nasze dążenie do porozumienia z Niemcami. Zrównajmy się z współczesnością międzynarodową. Zastosujmy te nowe formy utrwalenia bezpieczeństwa i pokoju na naszym odcinku, te formy, które ustalają się na zachodzie“.

Trudno byłoby określić, na podstawie tych oświadczeń, czego właśnie chcą nasi socjaliści i z kim są w zgodzie, a z kim w niezgodzie, bo zapalili i 2-jej Międzynarodówce świeczkę i Polsce niestety raczej ogarek.

Dla 2-jej Międzynarodówki jest hasło: jesteśmy za ewakuacją widocznie bezwarunkową. Dla ogółu w Polsce jest hasło: raz jeszcze tylko skromne pytanie: czy mocne postawienie znaczy, że bez zapewnienia nienaruszalności naszych granic nie godzimy się na ewakuację, a jeżeli nie to znaczy, to czem będzie... mocne to postawienie sprawy.

Jeżeli socjaliści z P. P. S. mówią, że godzą się na ewakuację pod warunkiem innego zabezpieczenia nienaruszalności granic polskich, poprosu są w zgodzie z innymi grupami politycznymi w Polsce, a nie są w zgodzie z pp. Muellerem, Ramasay Macdonaldem i Blumem, którzy żądają ewakuacji bez żadnego wiązania jej sprawą zabezpieczenia granic Polski.

Jeżeli socjaliści z P. P. S. mówią, jak na wstępie owych oświadczeń w ich dzienniku, że są za ewakuacją bezwarunkową, są w zgodzie z pp. Muellerem, Ramasay Macdonaldem i Blumem, ale lekce sobie ważą sprawę zabezpieczenia granic Polski.

A co znaczy wzmianka końcowa w zastosowaniu nowych form bezpieczeństwa i pokoju, takich jak na Zachodzie? Tam na zachodzie jest w Pakcie Reńskim w Locarno ścisłe zobowiązanie nienaruszalności granic zachodnich poparte rekojmiami. Nikt w Polsce nie chce niczego innego jak tylko tego... zachodniego sposobu także dla granic wschodnich. Ale pp. Mueller, Ramasay Macdonald i Blum, wcale się nie kwapią do tego zastosowania zachodnich sposobów dla wschodu. Niechaj zatem P. P. S. do nich się zwróci z pouczeniami o zachodnich sposobach, a nie do stronictw polskich, które właśnie tylko tego chcą.

Tymczasem stan rzeczy jest taki, że socjaliści 2-jej Międzynarodówki żądają ewakuacji bezwarunkowej, zgodnie z p. Stresemannem i nacjonalistami niemieckimi, a nasi socjaliści, z P. P. S. potakują, co stwarza nieporozumienia... co najmniej.

St. St.

Nieustępliwść rządu chińskiego.

Nankin, 16. 8.

Przedstawiciel rządu nacjonalistycznego oświadczył, że Chiny będą mocno trwały na dotychczasowym stanowisku, sprzeciwiając się żądaniom sowieckim.

Nowe zamachy na duszę dziecka polskiego na czeskim Śląsku

Cieszyn, 16. 8. 1929.

Za dwa tygodnie odbędą się wpisy do szkół — a już jesteśmy świadkami gorszących faktów, jakie zdarzają się w naszym kraju na tle agitacji szkolnej ze strony Czechów. Zdarzają się one od lat wielu, ale przecież nigdy przedtem nie śpiewano tyłu pieśni o rzekomej przyjaźni czesko - polskiej na kresach morawsko - śląskich zwłaszcza tu na kresach.

I znowu, jak za dawnych lat inżynierowie czescy na kopalniach i hutach agitują pomiędzy ludem naszym, strasząc robotników polskich wydalaniem z pracy (o którą teraz bardzo trudno), jeśli nie posła dzieci swych do szkół czeskich.

Nie inaczej, a nawet daleko gorzej postępują urzędnicy kolejowi, stosując terror wobec kolejarzy narodowości polskiej, a najgorzej już postępują leśnicy i gajowci w dobrach państwowych (dawniej zarząd komory cieszyńskiej), którzy nie przyjmują do pracy żadnego polskiego robotnika, o ile nie zobowiąże się do posyłania dzieci swych do szkół czeskich.

Deprawowanie dusz polskich dzieje się jednak innymi jeszcze sposobami. Oto podczas wakacji kopalnie i huty przyjmują zwykle setki młodych ludzi — synów robotników pracujących w danej kopalni lub hucie — do pracy. Dotychczas naogół nie robiono Polakom jawnych trudności przy przyjmowaniu do pracy, choć w wielu wypadkach przyjmujący do pracy młodych robot-

ników inżynierowie stosowali zasadę narodowościową. Ale w roku bież. nie krępowano się już wielce. W hutach trzynieckich inżynierowie czescy bez żadnych ceremonij pytali się zgłaszających do pracy młodzieńców, jakie ukończyli szkoły. Jeśli ktoś wykazał się świadectwem polskim, pracy nie otrzymywał. Nie inaczej postępowano na kopalniach, w Towarzystwie górniczo-hutniczym, mającym, nawiasem mówiąc, liczne przedsięwzięcia w Polsce.

Wszystko to ma na celu zastraszenie rodziców polskich przed szkołą polską, i zmuszenie ich do posyłania swych dzieci do szkół czeskich.

Jeśli do powyższych przykładów dodamy agitację ustną, uprawianą przez nauczycieli czeskich i innych agitatorów, chodzenie od domu do domu, ulotki w języku polskim o treści antypolskiej — wówczas otrzymujemy obraz walk o duszę polskiego dziecka.

Ludność polska w Czechosłowacji broni się przeciwko tym zakusom czechizacji, jak może. Jest ona świadomą swych celów i dążeń i nie da się zastraszyć. Ale ekonomicznie jest ona za słabą, aby przeciwstawić się skutecznie terrorowi.

Nie trzeba dodawać, jak bardzo te zwykane szkody istotnemu i szczeremu porozumieniu polsko-czeskiemu. Czynniki czeskie, pragnące tego porozumienia obu narodów winny wreszcie wkończyć i skandalom, antypolskim kres położyć.

Od Renu zwrot na Wisłę

Granica zachodnia Polski zagrożona

P. Jacques Bainville pisząc w „Action Française“ z 3-go bm. o początkach narad w Hadze, mówi:

„Losy są rzucone, a Rubikon nazywa się Ren.“

Niedawno „Gazeta Warszawska“ pisała:

„Kto wie, co się dzieje w Niemczech, co się tam pisze, co tam myśli, nie może mieć wątpliwości, że pierwsze uderzenie niemieckie (oczywiście pokojowe) będzie skierowane przeciw granicy polsko - niemieckiej. Ewakuacja Nadrenji, powtarzamy to stale, postawi na porządku dziennym to żądanie Niemiec.“

Czy z komisją konstatacyjną i konsyljacyjną czy bez niej, to wszystko jedno. Od chwili ewakuacji zacznie się nowa serja rozszczeń niemieckich.

Potem przyjdzie rewizja Traktatu Wersalskiego, bez której żaden Niemiec nie będzie uznawał wojny za zlikwidowaną.“

A dnia 6-go bm. p. Andre Pironneau mówi w „Echo de Paris“ podobnie:

„Utrwalamy się tylko w przekonaniu, że po dokonaniu ewakuacji nie ale to nic nie przeszkodzi Niemcom w urzeczywistnieniu ich celów urzędowo ogłoszonych: przyłączenia Austrii, usunięcia Korytarza Gdańskiego odebrania Górnego Śląska.“

Dyplomaci rokujący w Hadze mogą na te obawy odpowiedzieć tylko takim uwarunkowaniem ewakuacji, aby rękojmie bezpieczeństwa nie zmniejszyły się, oczywiście nie w pozorach ale w rzeczywistości.

Prawdy o których się nie mówi

P. de Guichen daje w „Echo de Paris“ z 7-go bm. pożyteczny rzut oka na Niemcy wdziesięć lat po Traktacie Wersalskim a w przededniu Konferencji w Hadze:

„Przywrócenie po wojnie jedności Niemiec daje znowu Prusom niezmienną siłę. Są one włądą olbrzymią. Wystarczy słuchać czasem jak one dcami Niemiec. Wpływ ich na inne części Rzeszy same na to narzekają.“

A republikańska fasada Rzeszy? Pewien Holenderczyk mówił mi już w roku 1920: to tylko fasada dla Państw Sprzymierzonych, zobaczy P. po kilku latach. Niestety dziś aż nadto dobrze to widać.

Od czasu zawieszenia broni ludność Niemiec wzrosła o 5 miljonów dusz, a we Francji o 250 do 300 tysięcy. Prawda przyrost zmniejszył się i w Niemczech. Ale przecież odległość między przyrostem w Niemczech i we Francji jest ogromna. Za 10 lat najwyżej Niemcy będą miały najmniej 70 miljonów mieszkańców. Jakże silna będzie wówczas pokusa nagłego sprowadzenia rozstrzygnięć jak w roku 1914, gdy ten czynnik ludności miał tak wielkie znaczenie.

A czy w Niemczech zmieniło się cokolwiek w stanowisku wobec Polski? Odpowiedź jest łatwa. Cztery kolejne zerwania stosunków handlowych i to w czasie gdy w Berlinie bardziej niż

kiedykolwiek przydałyby się rolnicze środki żywności z Polski. Pewien wybitny Polak powiedział mi niedawno: chwila obecna to jeszcze nic wobec tego co będzie. Jest to niewątpliwa prawda. Niemcy mają 12 miliardów marek długów rolniczych. A jednak robią wszystko, co jeszcze je powiększa, choćby przez to wzbranie się przed rokowaniami z Polską, której rolnicza wytwórczość podtrzymywała je w wojnę. Niema zmiany w usposobieniu. Polak pozostaje dla Niemiec wrogiem śmiertelnym, którego trzeba powalić.

Lothar Persins w piśmie Weltbühne mówi o wydatkach morskich:

„W roku 1913 — 1914 mieliśmy olbrzymią flotę, na którą wydawaliśmy 450 milionów mk. rocznie. Załogi wynosiły 73 tysięcy, a rozmiar 1 milion 400 tysięcy tonn. Dzisiaj mamy 15 tysięcy załogi, 108 tysięcy tonn, czyli 1/5 załogi i 1/10 tonn w porównaniu z roku 1913, a jednak w budżecie wydajemy 210 milionów marek rocznie, czyli połowę tego co na flotę cesarską.“

Jest w tem mniej tajemniczości niż oczywistej prawdą.“

Gdyby kogokolwiek z dyptomatów radzących w Hadze, zapytano, czy to wszystko prawda, odpowie że prawda, ale w naradach będzie się udawało, że nic o niczem podobnym się nie wie, oraz że Niemcy są nawskroś pokojowo usposobieni.

Bunt więźniów w więzieniu kieleckim

Straż więzienna zmuszona była użyć broni. — Dwóch więźniów zostało rannych. Bunt zlikwidowany

Kielce, 16. 8. 1929.

Dnia 13 bm. wieczorem na skutek wpływów zewnętrznych powstała awantury w kieleckim więzieniu, a to zarówno wśród więźniów politycznych, jak i kryminalnych.

W niespełną godzinę, bunt przycichł pozornie i zapanował spokój. Dnia 14 jednak awantury wzbudły ponownie i to ze zdwojoną siłą. Wobec tego, iż bunt zdawał się przybierać coraz szersze rozmiary, a straż więzienna nie czuła się na si-

lach opanowania sytuacji, zarząd więzienia postanowił wezwać pomocy organów policji państw.

W czasie likwidacji zajścia, straż więzienna i policja zmuszona była użyć broni palnej, „przyczem więzień Waleron został lekko ranny, a więźniowi Berkowi Pachlowi kula przebiła piersi.“

Dopiero po użyciu broni udało się zajście zlikwidować i o godz. 9.50 w całym więzieniu zapanował już spokój.

Cud na Jasnej Górze

Sparaliżowany od 20 lat odzyskuje nagle władzę w nogach.

Warszawa, 16. 8.

„Gazeta Warszawska“ donosi, że 14 bm. o godzinie 7 rano w czasie Mszy św. w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej na Jasnej Górze stał się cud. Sparaliżowany na nogi od lat 20 Michał Bartosiak z Gostynina nagle wstał, odzyskując całkowitą władzę w nogach. O. O. Paulini w obecności świadków spisali odpowiedni akt i złożyli go w archiwum klasztoru.

Nowa prowokacja niemiecka w Gdańsku

Gdańsk, 16. 8. 1929.

W dniach najbliższych odbędzie się w Gdańsku manifestacja zorganizowana przez „Zakon młodych Niemców“. Zakon ten prowadzi agitację za porozumieniem niemiecko - francuskim kosztem Polski. W manifestacji weźmie udział przewodniczący „Zakonu młodych Niemców“ Mahraun, który wygłosi przemówienie o celach „Młodego zakonu“, oraz o jego akcji politycznej. W manifestacjach wezmą również udział oficjalni reprezentant Rzeszy wicekonsul von Marschall. Jest to nowy dowód, że rząd Rzeszy przy każdej nadającej się okoliczności stara się o zadrażnienie nie stosunków polsko - gdańskich.

„Zeppelin“ leci do Japonii

Start nastąpił w dniu wczorajszym.

Moskwa, 16. 8. 29.

„Zeppelin“ przeleciał nad granicą sowiecką koło Bigossowa o godzinie 21 min. 30. kierując się przez Mińsk do Moskwy.

Moskwa, 16. 8. 29.

Dr. Eckener wystosował do swoich władz prośbę o udzielenie mu zezwolenia na zmianę kierunku lotu ze względu na niepomyślne warunki atmosferyczne. Władze niemieckie odpowiedziały, że lot nad Moskwą jest niezwykle pożądanym, pozostawiając jednak dr. Eckenerowi swobodę powzięcia osatecznej decyzji, zależnie od warunków meteorologicznych.

Moskwa, 16. 8. 29.

„Zeppelin“ oznajmił drogą radiową że z powodu niekorzystnych warunków atmosferycznych zmienił kierunek lotu, lecąc na północ od Moskwy.

Anglja zaciągnęła pożyczkę w Ameryce

w wysokości 250 milj. dolarów.

Londyn, 16. 8.

„New York Times“ podaje wiadomość, jakoby Bank angielski wskutek wykupu złota przez Francję zawarł umowę z Federal Reserve Bankiem, na której podstawie będzie mógł ewentualnie korzystać z kredytu w wysokości 250 milj. dolarów.

Wiadomość tę w kompetentnych kołach finansowych angielskich wyjaśniono w ten sposób, iż istotnie Bank angielski już od 1925 roku t. j. od czasu ustalenia waluty złotowej rozporządzał po ważnym kredytem w Federal Reserve Banku, jednak nigdy z tego kredytu nie korzystał.

Ciekawa afera prohibicyjna

Stacja benzynowa składnicą alkoholu.

Nowy Jork, 16. 8.

Tutejsi urzędnicy policji wpadli na ślad olbrzymich składów alkoholu. W centrum miasta znajdowały się garaże i stacje benzynowe firmy „Westend and C-o“. Przeprowadzona rewizja dała niebywałe rezultaty. W pompkach które miały zawierać benzynę, odkryto podwójne zbiorniki, z których jedne napełnione były piwem o wysokim procencie alkoholu, drugie zaś benzyną. Ogółem skonfiskowano do kanałów, zaś właściciele firmy osadzono w więzieniu do czasu złożenia kaucji.

Ex-prezydent Calles we Francji

Ż okazji przybycia do Francji b. prezydenta Meksyku Callesa pisze „La Croix“ z dnia 5 b. m. co następuje:

„Był prezydent Meksyku a zarazem kat katolików meksykańskich, gen. Plutarck Colles, przybył do Hawru, gdzie powitany był przez przedstawicieli władz francuskich i przez posła meksykańskiego.“

Poselstwo meksykańskie powiadamia nas o tem, nadmienając, że ex-prezydent Calles przybył „na kurację wypoczynkową do Francji, dla której zawsze żywił gorącą sympatję.“

Czy nie mamy być zachwyceni tem zapewnie niem tak wielkiej sympatji?

Zatem, aby nie być dłużnymi, życzymy temu tyranowi na emeryturze miłego odpoczynku, jakiego on u nas szuka. Lecz równie życzymy mu, aby w ciszy i pokoju, panującym w pięknym kraju francuskim, skoro doleci do jego uszu głos dzwonka z jakiego kościoła wiejskiego, przypomniał sobie te dzwony, którym on kazał zamilknąć, by przypomniał sobie te kościoły, które pozamykał, i sprofanował, te modlitwy, którym kazał uciszyć się, tę krew, którą przelał. Życzymy mu także, aby poznał straszną odpowiedzialność, jaką przyjął wobec historii i wobec ludzkości i aby mógł zmasać niezatartą plamę, która, jak plama na czole lady Macbeth, kala jego nazwiwo, zdradzając zbrodnię przez nie popełnioną.“

Na sezon zaprawienia. Ludwik Rasch

Słoje do zaprawienia
butelki do soku, balony szklane
naczynia fajansowe i porcelanowe.

oraz „Cellophan“ przejrzysta błona, niezastąpiona w gospodarstwie przy konserwacji marynat.

Wyroby oryginalne Wecka i konserwatory,
termometry,
i krażki gumowe.

Grudziądzka Fabryka Luster i Szlifiernia Szkła Sp. z o. p.

Grudziądz ul. Kilińskiego

przyjmuje zamówienia na roboty lustrowane, szlifiernie po b. umiarkowanych cenach.
Wykonanie pierwszorzędne.

Z powodu kończącego się sezonu sprzedam po znacznie niższych cenach i korzystnych warunkach spłaty:

rowery-maszyny do szycia-centryfugi, wózki dziecięce i gramofony.
Wszelkie części rowerowe i samochodowe bardzo korzystnie. Repara-
cje prędko i tanio.

Th. L. Bonin.

Baczność

Deski sosnowe, odzieżkowe, środkowe i czubkowe oraz wszelkiego rodzaju drewno tarte do budowy i stolarki
oddaje w każdej ilości po cenach konkurencyjnych przy dogodnych warunkach zapłaty. 1701

Tartak Szumiąca

powiat Tuchola
Telefon: Bysław Nr. 3

Wielki wybór

żurnali francuskich
na jesień i zimę

poleca

Księgarnia „Dziennika Pomorskiego“.

Tapety Jak największy wybór
Przeszło 150 gatunków
na składzie, od
najtańszych do naj-
kwintniejszych.

Kolekcja okazowa na życzenie.
Lisztewki do tapet, szlaki, (borty)
szablony, farby, pokosty, lakiery.

Najkorzystniejsze źródło zakupu.

Drogerja i Handel Farb.

Bracia Hubert właśc. Juljan Hubert

Chojnice, Pomorze. Gdańska 17
Telefon 219. rok zał. 1894.

Café Radke

Cukiernia i restauracja.
Chojnice, ul. Człuchowska 22.

Jutro w niedzielę
od godz. 4-tej po poł.

koncert

Dziennie ciastka, wyborne napoje i wina
najlepszej jakości.

KINO NOWOSCI

Tylko w sobotę 17 bm. o godzinie 8-30
Harry Liedtke
szelmewsko uśmiechnięty
Agnes hr. Esterhazy
najbardziej fascynująca z kobiet
i **Jack Trevor** w wspaniałym filmie ero-
tycznym pod tytułem

Złoty magnes

(Szulerka ....!)

Otchłań zmysłów i walka dusz! Walka o
odebraną część! Dziecko bez nazwiska...
ostatnia stawka... Łowca posagowy...
Smiertelny strzał... Życie na kartę...!
Ceny zwykle! Ceny zwykle!

W niedzielę o 6 i 8-30 i w poniedziałek o 8-30
(18 i 19 bm.)

Rewelacyjny film, oparty na tle historii
ostatnich lat carskiej Rosji!

Tancerka

Najpotężniejszy, najwspanialszy i najbar-
dziej wstrząsający film w 12 aktach. W roli
tytułowej najznakomitsza artystka świata

Dolores del Rio

Znana z obrazów „Świat w płomieniach“
i „Igrzysko Namienności“ oraz urodziwy
Charles Farrell znany z obrazów „Wschód
słońca“ „7 niebo“ i „Szelek Fazil“
Film pełen wspaniałych efektów! Emocjo-
nująca akcja. rozgrywająca się w brawuro-
wym tempie! Rosja przedwojenna! Dwór
carski! Ceny miejsc: Balkon zł. 2 Rezerw.
zł. 1.50 I. m. zł. 1. 1815

Trumny Jak i wybicia do trumien
wykonanie pierwszorzędne,
mam stale na składzie po
umiarkowanych cenach

Fr. Kiedrowski

magazyn mebli i trumien

ul. Człuchowska 6. ul. Człuchowska 6.

Przetarg przymusowy

W sobotę 24. 8. 29 sprze-
dam w lokalu n. Jażdżew-
skiego, Pl. Jerzego 5 za
gotówkę:

1 kanape,
200 ramek włyztowych
1 szafa do ubrań.
Sikora
kom. miejsk. 1817

Zgubiłem

książeczkę wojsk-
wą, z Męcikała do Brus
kartę mobilizacyjną
oraz kartę rowerową
na nazwisko
Pankau Władysław,
Zalesie.

Unieważnienie.

Unieważniam weksel na 100
zł. wystawiony na nazwisko
Mieczysław Zaremba Zble-
wo płatny 15. 8. 29 r. i na
800 zł. na nazwisko Bernard
Szefer Lubichowo płatny
1. 9. 29 r. 1781
Stanisław Rink
Rynek 6.

Polecam do natychmiasto-
wej dostawy pierwszorzędnie
hartowaną

cegłę

waplenno-płaskową
starego wymiaru po ko-
rzystnej cenie 1809

Cegielnia Szlachta
Antoni Brzaskowski

Korzystne kupno mebli na raty

jak jadalnie, sypialnie, po-
kój męskie, kuchnie, ka-
napy, leżanki, materace,
biurka, lustra, obrazy, od-
dzielne szafy do rzeczy i
kuchenne, szafonierki, łóżka,
stoły, krzesła dębowe, bu-
kowe, wiedeńskie, meble
koszykowe i t. d.

poleca
skład mebli
Młyńska 17 1814
właśc. **Oswald Pawłowicz.**

Gospodyni

poszukuje posady. Łaskawe
zgłoszenia do eksp. Dzien.
Pom. pod nr. 1812.

Poszukuje się od 1. wrze-
śnia uczciwej starszej

dziwczynny

umiejącej gotować. 1810
Kralłowa
Rzeźnia Miejska.

Restauracja Iesna Krause Wilhelmina

w niedzielę dnia 18. 8.

koncert przy kawie
Dancing.

Pierwszorzędna Jazz-kapela

Indyjską gumę

jako podeszwy do obu-
wiaz z dołączeniem prze-
pisu używania poleca

E. Guhl i S-ka

Hurt. i Det. Skład Skór
Bydgoszcz, ul. Długa 45.
Tel. 1945.

Futra

damskie i męskie,
skórki, spody, koł-
nierze i lisy

poleca w wielkim wyborze.

Futropol

Bydgoszcz Stary Rynek 27.
Telefon 1957.
Pracownia kuśnierska na
miejscu czynna.

**Plomby, korony,
mostki i zęby sztu,**
czne w kauczuku-
jak również wszel-
kie przeróbki wy-
konuje

K. Rogge

Gdańska 17.

Pokój

umeblowany

zaraz lub od 1.9 do wynajęcia
Adres wskaże eksp. Dz. Pom.

Poszukuję od 1. września

słonecznego pokoju

z całym utrzymaniem
dla 2 starszych gim-
nazjastów
Oferty piśmienne pod nr. 1818
do eksp. Dzien. Pom.

Poszukuję

chłopca

do roznoszenia gazet do
pociągów. 1816
Księgarnia Ruch
Dworzec, Chojnice.

Z powodu kończącego się sezonu wszelkie artykuły letnie po znacznie
niższych cenach, na inne artykuły udzielamy

10% rabatu.

Skład sortymentowy Balzer i Borris

Chojnice.